

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMÉGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

UDVARHELYMÉGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, AZ UDVARHELYVÁRMÉGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, A MEGYEI GAZDASÁGI EGYLET, A SZÉKELYFÖLDI ELSŐ BAROMFITENYÉSZTŐ ÉS MÁS EGYLETEK KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FÜSZERKESZTŐK:

Dr Gyarmathy Dezső,

földbíró.

Dr Kállay Tamás,

orsz. képviselő.

Dr Hinléder Fels Ernő,

orsz. képviselő.

Dr Pál Ernő,

ügyvéd.

Dr Viola Sándor,

ügyvéd.

SZÉPIRODALMI FÜMUNKATÁRS: Fülei Sz. Lajos.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 15. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Hír-hirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

A vármegye mozdul.

Tehát mégis meglesz a rég várt törvényhatósági közgyűlés. Udvarhelymegye főispánja hosszas és kitartó sürgetésünk következtében végre elhatározta, hogy a nemzeti akarat utjából félreáll s annak megnyilvánulását tovább nem akadályozza, mert erőlködése a mind erősebben működő nemzeti ellenállással szemben ugyanis hiába való volna.

A folyó hó 17-ére összehívott közgyűlés tárgysorozata első tekintetre és felületesen szemlélve, unalmasnak és kevésbé fontosnak látszik, mert csak bukott miniszterek bucsuzása, ujak bemutatkozása, más törvényhatóságok átirata foglaltatik benne. De ha e dolgok mélyére tekintünk azonnal meggyőződhetünk arról, hogy a közgyűlés tárgyai egytől egyig olyanok, melyek a közérdeklődést méltán fölkelthetik és örökre emlékezetes, nemcsak a vármegye, hanem az egész ország életében is kiválóan fontos határozatoknak szolgálhatnak alapul.

A közgyűlés bizonynyal örvendetesen fogja tudomásul venni a régi kormány távozását és emléküket jegyzőkönyvében legföljebb annyiban fogja megörökíteni, amennyiben ezen örömeinek kifejezést ad. Annál nagyobb szomorúsággal és a legmélyeségesebb hazafias aggodalommal kell azonban a Fejérváry-féle társaság bemutatkozását fogadni. A vármegyének, ha számot akar tartani a magyar névre és ha helyet akar foglalni az ország becsületes törvényhatóságai sorában, habozás nélkül, egész határozottsággal és magyaros öszinteséggel ki kell jelenteni-e, hogy ama bünszövetséggel szemben, mely nem átalott törvény ellenére, minden parlamentáris elv félreugrásával a magyar nemzet kormányára feltolakodni s a mely napról-napra újabb és újabb törvénysértésekkel tetézi már amugy is súlyos bűneit, bizalommal nem viselkedik, azt törvényes kormánynak elnem ismeri, s annak törvénytelen rendeleteit végre nem hajtja.

Ki kell ezt mondani dacára a Fejérváry intelmének, melyet vármegyénkhez is megküldött s mely még e közgyűlésen tárgyalás

alá is kerül, mert az olyan intő szövegeknek, melyek a törvénytelen kormány és az általa szolgált Ausztria érdekében a hazafias és törvényes alapon álló vármegyék elrémítését célozzák semmi hatásuk, semmi fogamatuk nem lehet. Az ilyen rendeletek csak a papirkosárba vagy egyebüvé valók, de semmi esetre sem alkalmasok arra, hogy velök a törvényhatóság komolyan foglalkozzék, vagy tőlük megijedjen.

Szoros összefüggésben vannak a kormány rendeletekkel az idegen törvényhatóságok átiratai, melyek mind a mai világos helyzetű foglalkoznak s a nemzeti ellenállásba határozottságot és nyomatékot öntenek.

Midőn a törvényhatóság ezekkel foglalkozik, szükséges, hogy megmondja róluk a maga véleményét s vagy csatlakozzék valamelyikhez, vagy külön határozatot hozzon.

Szép és hazafias eszmék és elhatározások vannak ezen átiratokban, tehát nem tehetjük föl, hogy Udvarhely vármegye, mely egyike a legmagyarabb törvényhatóságoknak, másképpen határozhasson, mint a többi vármegyék. Hiszen, ami azoknak fáj, az nekünk is fáj, a rájuk nehezede szenvedések súlyát mi jobban érezzük, mert gyöngébbek, szegényebbek és elhagyatottabbak vagyunk, mint ők. És mégis ők hívnak föl bennünket, hogy vegyünk részt abban a küzdelemben, melynek szent célja a közös szenvedések enyhítése s az életünkre törő közös ellenség visszaverése. Partikuláris a küzdelem, de országos a cél, s midőn a magyar nemzet megmentése a cél, akkor mindenkinek részt kell vennie a szent küzdelemben, hogy az a küzdelem, mely az egész országért foly, a maga széttagoltságában is országos és egységes legyen.

A történelmi jelentőségű küzdelem természete azt hozza magával, s a siker érdeke is azt kívánja, hogy holmi se hideg, se meleg határozattal ne elégedjünk meg, mert az erőszakos és törvénysértő kormányval szemben csak a legerősebb fegyverekkel való védekezés lehet elég erélyes.

Sokszor kifejtettük már, hogy a megyei tisztviselők határozata

szép és dicséretreméltó ugyan, de magában véve nem több a semminél. A törvényhatóság nem elégedhetik meg azzal, hogy ezt a határozatot csak egyszerűen tudomásul veszi, mert ha csak ennyit tesz, akkor nem szegődik öszinte lelkességgel a nemzeti ügy mellé és nem teljesíti azokat a nagy köteleességeket, melyeket a törvény reá rótt. Itt nem arról van szó, hogy teljesítjük-e a törvénytelen rendeleteket vagy sem. Ha csak ez volna a kérdés, akkor határozatra szükség sem volna, mert nyilvánvaló, hogy törvénytelen rendeleteket nem szabad teljesíteni. Hanem az a kérdés, hogy támogatjuk-e a darabontokat az alkotmány és a törvény ellen indított hadjáratokban vagy a törvények szilárd talapzatán állva, megvonunk-e minden segítséget tőlük és teljes erőnkkel küzdünk-e a nemzeti létünk megsemmisítésére törő támadás ellen. Ha nem állunk elhatározottan csatasorba, akkor ellenségei vagyunk a nemzet ügyének, barátjai a nemzet ellenségeinek és a nagyhangu frázisokba burkolt semmitmondó határozat csak annyit ér, mint ha vaktöltéssel tüzelünk az ellenségére.

A kormány az alkotmány, vagy ami mindegy, a nemzet létét támadta meg. Tehát nekünk is oly fegyverrel kell e támadás ellen védekeznünk, a mely lehetlenné teszi e hazaáruló kormány létezését. Meg kell tagadni tőle az adót és ujoncot.

Mondja ki a törvényhatóság, hogy a meg nem szavazott adók beszédét megtagadja s tiltsa meg az alája rendelt összes hatóságoknak az önként felajánlott adók elfogadását. Tiltson meg az ujonc-állításra vonatkozó bármily irányú közreműködést, sőt még a tartalékosok és póttartalékosok lakóhelyeinek nyilvántartására vonatkozó ki-mutatások közlését is. És fegyelmi büntetés terhe alatt utasítsa tisztviselőit e határozatok szigorú teljesítésére. De viszont rendelje meg nekik, hogy ha e miatt a kormány részéről bármilyen bántalomban részesülnének vagy állásukból elmozdítatnának, maradjanak meg helyükön és teljesítsék tovább is törvényszerű köteleességeiket. Biztosítsa őket arról is, hogy az

esetleges zaklatások ellen megvédelmezi.

Igy, de csakis így lesz a tisztviselők hazafias elhatározásának reális értéke. Így válik a törvényhatóságokba szétosztott nemzeti küzdelem egységes és legyőzhetetlen szervezetté. És ennek az egységes szervezetben, egyforma lelkesedéssel vívott küzdelemnek nem lehet más vége, mint a teljes győzelem.

Legyen részese Udvarhelyvármegye is azon dicsőségnek, mely a nemzeti ügy harcosait megilleti.

Dr Pál Ernő.

A politikai helyzetről.

Soha!

Angolország egyik gyarmatában Ausztráliában 1872-ben a képviselőház és a senatus vagy felsőház a tagok díjazásának kérdése fölött összekülönböztek, melyet sok vitatkozás, erőszak, hivatalnokok felfüggesztése után kiegyenlítve, az egyeztet bizonyos formáját fogadták el, de a népképviselői testület azonnal neki fogott és pedig a helyi miniszterium támogatásával, a felső kamara hatalmának megszorításához. Ennek érdekében, tehát határozatot hoztak, de ekkor, az volt a kérdés, hogy miképp lehessen a felső kamarát a hozzá járulásra bírni? Mr. Berzy Graham miniszterelnök Angliába utazott, hogy megkísérelte, ha rávehetné a királynő kormányát, hogy fejedelmi döntvény útján változtassa meg Viktoria alkotmányát. A konzervatív államtitkár, Hicks-Beach Mihály sir merően megtagadta közreműködését. Egész határozottan kijelentette, hogy az anyaország csakis a legutolsó esetben árthatja magát az olyan gyarmat házi ügyeibe, a melynek felelős miniszteriuma és parlamenti intézményei vannak. Ez nagy jelentőségű nyilatkozat volt, mely az igazság és bölcsesség nyelvén szólott.

És nálunk az eskü mellett megkoronázott magyar király nem saját lelkiismeretére, hanem gonosz tanácsadóira hallgatva elnapolja az országházat, megtűr egy alkotmányellenes kormányt, ez által még csak a lehetőségtől is megfoszt ügyeink rendezésétől. Kormány nap-nap után követ el törvényeinken erőszakot, ő maga pedig az alkotmányunkat megtagadó klopi parancsban hangoztatott „soha” szót, nagyobb hitelesség kedvéért hír szerint egy magyar politikus előtt ujólág megerősítette. Pedig a bécsi körök igen jól tudják,

hogy nem az erőszak, mellyel Magyarországot kormányozni lehet és a hiba nem mi bennünk keresendő, hanem a rossz kormányrendszerbe ép úgy a mint nem kárhoztatható Lengyelország, hogy az orosz csak erőszakkal tud uralkodni és nem a velenceiek voltak a hibások, hogy az osztrákok soha sem tudtak tovább menni Velence megszállásánál. A boszus és együgyű dajka veréssel próbálja a siró gyermeket elhallgatni; az érzelmes és gondosabb ember megvizsgálja pontosan a dolgot s rá jön, hogy a kis szenvedőt egy tü bántotta.

Katonáék.

A magyar nemzet dacára a sok zaklatásnak, törvénytelenységnek és erőszaknak, melyet véle elkövetnek, nyugodt, higgadt. A mely melleleg legyen mondva magyar embernél veszedelmet, ütésre készséget jelent.

Nem volt elég a tartalékosok erőszakos behívása, most egy oly kormányrendelet jelent meg, mely szitokra készlet, önkéntelen ökölbe szoritja kezeinket és igen sok fájdalom, keserűség és bánatnak lesz szülőanyja. Egy kormányrendelet jelent meg, mely a három évet szolgálatban töltött katonát továbbra is bentartani parancsolja. Meggondolatlan intézkedés, melynek semmi gyakorlati értéke nem lesz, mert egyéb eredményt aligha elér, minthogy az elégtelenséget, a kedélyek lázongását beviszi a katonaság közé. Még szilárdabbá fogják keményíteni a januárba behívni számított póttartalékosok, kiket családjaik köréből von el az önkény.

A kormányt a vak boszu vezeti akarata végrehajtásában. — A mi agyunkban pedig mindjobban vésődik be az a tudat, hogy: *A magyar alkotmányt nem védik meg sem a szentesített törvények, sem a királyi eskü, de megvédi a nemzet elszánt-sága és ereje.*

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRCAJA

A Mungók.

Az élet egy nagy — mint nálunk szokás mondani — *nagyállat*-operett. Akárcsak a *Don Januário*. Ebben az operettben a braziliai nemesnek egy *Mungó* nevű szolgája van, kinek ha gazdája azt mondja: — Mungó neves, Mungó sirj, Mungó helyeselj, Mungó szavazz! — hát a szolga elkezd a parancs szerint nevetni, sirni, helyeselni, szavazni . . .

Ezt a Mungó históriát Barabás Béla szötte bele egyik (1898-ki) parlament beszédébe a lakájokról, kik, mint tudjuk, mindig a napos oldalon sütkéreznek. Mikor Bánffy mellszobrát a Lloyd-Klubban az opportunizmus vászondarabjával eltarták, a nap más oldalon kezdett sütni s így aztán a „kítartás”-hoz szokott Mungók arra az oldalra heverésztek le. Csak akkor ugrottak fel, amikor új gazdájuk, mint az egyszeri színészgazdát, felkiáltott:

— Fiuk, aki jól játsza szerepét, holnap azt a szerepet kapja, melyben egy májashurkát kell megenni!

Igy szerepelnek Mungók a politikai színpadon. Ez a színpad azonban összement. A sok diszlet ugyanis a görögtüztől lángot fogott. A közönség megdöbbenve nézte a mester-

Gyilkos katonaság.

Franciaországban Limogesben ez év április havában egy nagyobb mérvű sztrájk alkalmával a munkások zuztak és romboltak. Az előjáróság katonaságot kért, melyet a kormány felelőssége tudatában ki is rendelt, de azon utasítással, hogy tisztnek és katonának helyt legyen esze és szive. A katonaság kirendelése leirhatatlan felháborodást keltett az országgházban, igen élesen támadva a kormányt.

Ez alatt a limogesi munkások megharagták a fogházat és katonaságot. Összeütközésre került a sor, melynek végeredménye lett, hogy megsebesült kétszáz katona és meghalt egy husz éves munkás.

Másnap a tanács rendkívüli gyűlést hívott össze, mélységes fájdalomnak adott kifejezést a fiu halála fölött. A parlamentbe pedig a kormányt élesen megtámadták, hogy a rendet csak erőszakkal és katonaság kirendeléssel tudja helyre állítani. A parlament végül egyhangu fájdalmát és rokonszenvét fejezte ki az elhalt fiu iránt.

Mi nálunk pedig bármely szolgabíró kirendelheti, sőt minden kirendelés nélkül saját maga is kivonulhat gyilkolni, mint az egrí eset bizonyítja.

Eger tiszta szinmagyar népe mulatott az érseki kertben, hová befurakodott az 5. számú cs. és kir. gyalogezred oláh származású több katonája. A magyar lányok nem akarva táncolni az oláh katonákkal, össze ütközésre került a sor a magyar legények és katonák között. Katonáékat csakhamar kiszorították a kertből az oda érkezett katonai őrzéssel együtt. Ezután csakhamar megjött egy Muntean nevű 18 éves hadapród egy század katonasággal, de nem azért, hogy a rendetlenkedő katonákat elfogja és rendet csináljon. Hanem, hogy belelőjön a védtelen, előtte gyűlölt magyar lakosságba, nem nézve férfit, nőt, gyermeket.

segesen csinált illúziók hátterében feltűnt sivar, mocskos falakat . . .

A komédiások jól rászolgáltak arra, hogy a közönség lelkéből kivesszen a legkisebb rokonszenv is irántuk. Csodálatos, hogy mégis Mungók akarnak lenni — *minden áron*. Megvirrad még valaha! profécia! Biztatják egymást. Pedig a profécia aligha teljesül, mert a nemzet igazi többséggel, lelkesedéssel megfelelt a görögtüzes igazgatónak, ki a cégéres bukás után, ha másképpen nem lehet — mint „rendező” kívánja szolgálni a színpadot. Most a *Vén bakancsos és fia a huszár* van játékre . . .

Egyszer hosszú sorban ment el az országuton a katonaság, élén az ezredessel, ki büszkén táncoltatta lovát. Egy szegény paraszt szekérével találkozott. Az elcsigázott gebe keresztbe huzta a terhes szekeret. Már-már indulni se bírta tovább. A hengező ezredes odaérkezik:

— Melyik ménesből való a lovad? — kérdi gunyosan.

— A császári ménesből kaptam ezredes ur, a fene ette volna meg a hitvány jószágát!

A szegény ember keserű humora sok mindenre megtanít minket: a császári ménes már rossz liferans, hasznavehetetlen gébékét szállított

Huszan sebesültek meg a magyar lakosok közül, tizenkilencen a katonák közül. Meghalt egy tizenöt éves fiú.

Munteánt pedig rang és dicsérettel fogják elhalmozni, hogy hasba lötte ezt a lázongó magyart, tanulják meg, hogy Magyarországon az idegen nyelvű katona az úr, az is lesz mindig, mert gyáva népnek nincs hazája, magyarnak nem lesz saját katonasága, hisz fiai nagy része követeli így.

Mende-mondák.

A 67-es alapot ugyan drótozzák, foltozzák. Tisza bár egy korábbi cikkében úgy nyilatkozik, hogy az utból félre áll, most ujabban kelt üzenetében a szabadelvű táborot össze tartásra buzdítja. Kenegeti, galvanizálja az oszlásnak indult testet, vakon bizva ennek jövőjében. Az országban pedig a hol gondolkoznak, mindenütt feloszlatták a szabadelvű pártot. Jellemző Kecskemét esete. Kecskemétről két szabadelvű képviselő volt ezelőtt felküldve, az idén pedig a szabadelvű pártot megszüntették, *mert egy tag sem jelentkezett feleletre*. Kolozsvárt szintén megszünt és a hirhedt Feilitsch Arthur is kilépett a szabadelvű pártból. Csakhamar elmondhatjuk „nyugodjék”. A nemzet ma is, mint a koronázás előtt, nem a 67-es alapért, hanem a 48-as törvények jogfolytonosságáért harcol. A Tisza-féle 67-oszlásnak indult, mert nem bizonyult életképesnek és sajátságos, hogy történelmi multtal bíró egyének törekednek életre kelteni. Legújabb hírek szerint Fejérváry a zászló és jelvény kérdést magyar követelés szerint megoldva, a magyar ezred nyelvet megadva, felajánlja a kormányt a koalíciónak, jobban mondva Andrassy grófnak. Ha a koalíció ezzel nem elégszik meg, hir szerint, Bánffy báró elfogadja, feloszlatja a házat és igyekszik 67-es alapon többséget toborozni össze.

Nézetem szerint ez csak a végcél elodázása, a 48-as eszmék ép oly bizonyosan diadalra fognak jutni, mint a mily bizonyos, hogy holnap a nap felkel.

Itt bátran alkalmazhatom Mr. Glatstonenak 1866 április 28-án az angol parlamentben mondott beszéde zárszavát: „A jövő ellen küzdeni nem tudhattok. Az idő a mi részünkön áll. A hatalmas társadalmi erők, a melyek oly harsogó méltósággal hömpölyögnek tova s a melyeket a mi vitáink zsvajja egy pillanatra sem bír feltartóztatni, avagy megzavarni — ezek a hatalmas társadalmi erők ti ellenetek vannak; mind sorainkhoz csatlakoztak, s a lobogó, melyet most mi tartunk magasra, ha talán aláhanyató fejünkre borulhat is e pillanatban, azért csakhamar fennen fog lengedezni Isten szabad ege alatt, mert nemzetünknek szilárd keze fogja magasra tartani, a talán nem könnyű, de biztos és nem messze fekvő diadalban.”

Udvarhelyvármegye a nemzeti küzdelemben.

Törvényeink és megyei szabályrendeleteink hézagossága folytán törvényhatósági közgyűlést csak a főispán hívhat egybe. De főispánunk csak nem akart mozdulni. Lapunk majd minden számában sürgettük a megye főispánját; a kik komolyan vették komolyan, a kik pedig nem vették komolyan: derültebb hangulattal. Főispánunk azonban feltette a varázs sipkát azon hitben, hogy láthatatlanná lesz, de mikor arra a tapasztalatra jött, hogy elvételte és bohóc sapka van a fején, megmozdult, gondolt merészet és nagyot, augusztus 17-re összehívatta nagy kegyesen a rendkívüli közgyűlést, melyen bemutatja a hét gyászmagyar minisztert, de ugyan akkor tárgyalás alá jönnek a hazafias vármegyék átiratai, melyekkel kapcsolatosan vármegyénk törvény-

sebesülteket. És, ki tudja még mire várnak . . .!

Jobb nekünk is, nekik is, ha faképnél hagyják a régi gazdát. Sohasem volt, nem is lesz ő a nemzet vezetésére hivatott ember. Annyi judicium sincs benne, mint a *paktumos cigányban*. Egyszer ugyanis a kávéházban két zajosan mulató társaság huzatta a cigánynyal, ki hol az egyik, hol a másik kompániának igyekezett eleget tenni. Az egyik társaság antiszemita nótát akart: *Zikcene-zakcene!* A másik — mert tul egy pap is volt — *Nincs mennyország, nincs pokol!* kiáltotta. A felek már hadonásztak a cigány orra előtt. Itt haj lesz, gondolta a primás. Azonban hirtelen mentő gondolata támadt. Nem huzta sem az egyiket sem a másikat, hanem rázendítette: *Mégis huncut a német!* A két fél meglepetten nézett egymásra, de mindjárt együtt énekelték mindnyájunk népszerű nótáját, sőt barátságosan együtt mulattak tovább.

No kérem, ha Tisza Istvánban még annyi okosság sincs, mint a primásban, akkor hát miért akar ismét a banda élére állni?

Ti pedig Mungók, szorgosan olvassatok el Saul történetét: *még mindig lehettek jók és igazak . . .* Értitek-e, Mungók! *Szejke.*

hatóságának is bő alkalma lesz megnyilatkozni.

A közhangulat természetesen magyar állásponton van, a tisztviselői kar is annak adta tanujelét. A játszma becsületes lesz. Csak az osztó kezére kell ügyelni, hogy paklizás ne forduljon elő.

TANÜGY.

Udvarhelyvármegye kir. tanfelügyelőjétől
1929—1905. szám.

Va' amennyi áll. tanítónak, illetve tanítóknak.

A nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszterium folyó évi április hó 29-én 36.432 sz. a. kelt rendeletével az 1904/5 tanévben fennállott állami elemi népiskolákról kimutatást bocsátott ki.

Egy koronaért megrendelhető a m. kir. tudomány egyetemi nyomdából, ezen kívül bolti áron kapható minden nagyobb könyvkereskedőnél.

Székelyudvarhely, 1905. aug. 4.

Ember János.
kir. tanfelügyelő.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Kereskedők közgyűlése.** Az O. M. K. E. székelyföldi kerületi fiókja ma (vasárnap) d. e. 11 órakor fogja megtartani közgyűlését a vármegyeház dísztermében városunkban, a Székelyföld természetes központján. A helyi rendezőbizottság hetek óta fut-farad, hogy vendégeinket gavalléros barátsággal, székely vendégszeretettel fogadja. Gábor Márton elnöklete alatt ülés ülést ért s bizonyára meglepéssel fognak távozni majd a várva-várt és idejövő vendégek, kiket részünkről is a legmelegebben üdvözlünk székely anyavárosunk falai között s őszintén kívánjuk, hogy kedves emlékeket vigyenek magukkal az ország minden részébe és főképp: tanácskozásuk eredményes, a hazára nézve üdvös legyen! . . . Közgyűlés után 1 órakor társasbéd, d. u. három és fél órakor népünnepély székely kiállításal és mulatságosabbnál-mulatságosabb látványokkal. Holnap (hétfőn) reggel 6 órakor kirándulások. Indulás a Budapestszállótól.

— **Halálozások.** Két özvegy asszony halt el városunkban folyó hó 10-én. Mind a ketten derék gyermekeket neveltek, jó honfiakat adtak a hazának. Özv. Rápolti Józsefné szül. Pfajfer Rozália 68 éves korában, végelgyengülésben, özv. Tócsi Istvánné szül. Lesenczki Lina 54 ik életévében szívszélhűdés miatt lelte halálát. Utóbbi tegnap d. e. 9 órakor az ev. ref. temetőbe, előbbi pedig d. u. 5 órakor a róm. kath. temetőbe helyezték örök nyugalomra — mindkettőt a róm. kath. egyház szertartása szerint — nagy részvét mellett. Nyugodjanak békeben!

— **A Magyar Földhitelintézet Udvarhelymegyében** a vármegyei Gazdasági Egyesület kérésére múlt évben 1200 K tiszteletdíjat ualványozott, hogy a Dr Medveczky Antal ügyvéd vezetésével itt működött, de a kormány szükkeblősége miatt bevont székelyföldi kirendeltsége helyébe megbízott állították a Székelyföld központjára. A gazdasági egyesület Dr Soó R-zsó egyesületi ügyészt bízta meg ezen tiszttel, aki most kimerülő jelentésben számolt be tevékenységéről. E szerint 1904 év május 15-ike utánról mostanig 33 kérvényre 129 ezer 200 K kölcsönt szavazott meg a Földhitelintézet. A kérvényezők mind vármegyékből valók. Aki ismeri a székelyföldi rendezetlen telekkönyvi viszonyokat és a Földhitelintézet szigorú pontosságát a bekelezési eljárások ügyében, bizonyára elismeréssel van Dr Soó ügyvéd munkássága iránt.

— **Bakanóta a magyar vezényszóért.** A kaszárnyákban nagy titokban és szomorúan énekelgetnek a bakák egy ismeretlen eredetű bakanótát, mely erős bizonyítéka annak a ki nem írható magyar érzésnek, mely a fekete-sárga kaszárnyák falain belül, legalább közkatonáéknál honol. A nóta arról szól, hogy level megyen öreg Ferencz Jósának, »Nem kell már a német szó a bakának«. Ime egy strófa a kitűnő bakanótából:

... Mikor mondja rekcum, riktáj, abmasir Szegény magyar bakának a szíve sir Mért nem mondja magyarul, hogy mit akar Szívesebben megtenné azt a magyar.

— **A Székely Társaságok Szövetsége** folyó hó 22-én délelőtt 9 órától kezdve Sepsiszentgyörgyön tartja meg első közgyűlését a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó Tartja Deák Lajos, kir. tanácsos elnök. 2. A szövetségben levő társaságok és testületek, képviselők igazolása. 3. A központi iroda jelentése a szövetségben levő társaságok (testületek) működésének ismertetésével. Előadó Máthé József, főtitkár. 4. A székely vasutak kiépítésének kérdése. Előadó Borszéký Soma, ny. miniszteri osztálytanácsos. 5. Háromszékvármegye piackepés cikkeinek forgalomba hozása. Előadó Benkó Pál gazd. szaktanár és Csinádi Lajos igazgató-tanító. 6. A Székely kongresszus határozatainak végrehajtása tárgyában előterjesztés. Kapcsolatosan a székelyföldi miniszteri kirendeltség eddigi működésének ismertetése (a kiadott jelentések nyomán). Előadó: Dr. Kömőcsi József, szöv. alelnök. 7. A sepsiszentgyörgyi székely tanítóképző-intézet fejlesztése tárgyában felirati javaslat. Előadó Kardhordó László képezdei tanár. 8. Számadás, költségvetés (a központi iroda véleményével). Előadó Dr. Sárkány Miklós szöv. pénztáros. 9. Tisztújítás (a jelölő bizottság véleményével). Előadó a bizottság elnöke. 10. A jövő közgyűlés idejének és helyének megállapítása (az elnökség véleményével). 11. Indítványok tárgyalása. Végül a sepsiszentgyörgyi Székely Társaságtal rendezendő iparkiallítás megtekintése. A közgyűlés alkalmából több kirándulást terveznek a közeli fürdőkre, ipartelepekre. A kik azokon részt venni óhajtanak és elszállásolásra is igényt tartanak, jelentkezzenek Végő Endre főgimnáziumi tanár, bizottsági elnöknel, Sepsiszentgyörgy. Sepsiszentgyörgyre érkezés a budapest—predeali gyorsvonattal aug. 21-én d. u. 4 óra. Az elnökség kedvezményes vasúti jegyért folyamodott a szövetségben levő társaságok kiküldött képviselői számára, mit — ha megadatnak — később küldenek szét.

— **Kardpárbaj városunkban.** A »Székely-Udvarhely« mult számában megjelent »Nyilt tér« i közleményből kifolyólag tegnap délután 3 órakor, a Budapestszálló színháztermében Dr Rosenbaum Pál, Homoród-fürdő igazgató orvosa és Becsek Aladár szerkesztő között kardpárbaj volt. Előbbinek segédei Dr Fekete Károly és Hory András, utóbbinak Dr Kovácsy Albert és Cs. Szabó Kálmán; párbajorvosok pedig Dr Ráczkóv Sámuel és Dr Imreh Domokos voltak. Jelentékenyebb sérülés nem történt. A felek nem békültek ki.

— **Rendkívül érdekes kiállítás** nyílik meg aug. hó 18-án a főváros egyik előkelő klubjában, a gróf Battányi Tivadar elnöksége alatt működő Józsefvárosi Függetlenségi Kör (VII. ker. József-körut 8 sz.) termeiben: gróf Kreith Béla, a kör tagja átengedte kiállításra immáron világhírűvé vált Szabadságharc és Kossuth-ereklye muzeumának legszébb és legérdekesebb darabjait, melyek a kör összes termeiben jutnak kiállításra. A nagyon díszes kiállítás rendezése már befejeztetett gróf Kreith személyes vezetése alatt

s most a tárgysorozat van sajtó alatt. Kiválóan érdekes a kiállítás vértanuszobája, mely nemzetünk kivégezett Dicsőinek van szentelve, a kivégzések képeivel, az összes vértanuk arcképeivel, Damjanichné saját kezűleg himzett, 13 koponyás zászlajával stb. A Szent István napra főlrándulók ne mulasszák el megnézni e kiválóan becses kiállítást, melynek ünnepélyes megnyitására több kiváló politikus ígérkezett el.

— **Az erdélyrészi telepítésről.** Dr Sebestyén Dénés orsz. képviselő munkálatait irt, mely tárgyalja azokat a különleges szempontokat, melyek az erdélyrészi telepítést vezetik. Ismerteti az eddigi telepítéseket, melyek sikertelenségét abban látja, hogy a 20—37 holdas telepek igen drágák. A 2—3 holdas tömeges telepek létesítését ajánlja és pedig a román és magyar vegyes lakosságú községekben. Kimutatja, hogy középbirtok a nemzetiségi vármegyékben is teljesen magyar kézen van Erősíteni kell ez osztályt is. Ajánlja a járadékirtokrendszer, mert ezáltal nemcsak a telepítések könnyítenek meg, de az erdélyi pénzüzetek káros hitelpolitikájának is gát emeltek. Különösen megerősíteni ajánlja a városokat, mert Erdélyben a városokban gyökereszik. A 110 oldalas füzet megrendelhető 1 koronaért. Adi Árpád könyvnyomdásznál Marosvásárhely.

— **Nincs önálló indítvány.** Mult számunkban jeleztük, hogy Ugron Ákos és társai önálló indítványt adtak be a törvényhatósági bizottsághoz a nemzeti ellenállásból kifolyólag. Ezen tudósításunkat oda módosítjuk, hogy az illetők csupán a közgyűlés összehívását kérelmezték, de indítványt nem tettek.

— **Margit crém.** Kevés hölgy van az országban, aki Földes Kelemen gyógyszerész ezen kiváló arckenőcsét ne ismerné. Ugyan is az összes szépítő-szerek között a Földesfele margitcrém örvend a legnagyobb kelendőségnek, mert teljesen ártalmatlan, a bőr mindennemű tisztálanságát seplőt, pattanást, mitesszert stb. néhány nap alatt eltávolítja és az arcot üdév, fiatall varázsolja. Nemcsak az arcot, hanem a nyak, váll és kéz fehérítésére és szépítésére is használják. Nagy tégely 2, kicsi 1 korona. Kapható a készítőnél Földes gyógyszerésznél Aradon és minden gyógyszerárba. Utánzatoktól óvakodjunk.

— **Iskolai értesítés.** A helybeli m. kir. állami főreáliskolában az 1905—1906. iskolai évre a beiratások szeptember hó 1., 2. és 4-én eszközöltetnek a délelőtti órákban. Az első osztályba olyan tanulók vétetnek fel, kik az elemi iskola negyedik osztályát legalább elégséges eredménnyel végezték. A második osztályon kezdve felfelé csakis olyan tanulók vétetnek fel, kik a reáliskola megelőző osztályát eredménnyel végezték. Polgári iskolából vagy gimnáziumból átlépő tanulóknak a különböző tárgyakból vizsgálatot kell tenniük. Azon tanulók, kik először lépnek ez intézetbe, iskolai bizonyítványt, keresztlevelet és újra oltási bizonyítványt tartoznak magukkal hozni. A javító vizsgálatok augusztus hó 31-én reggeli 8 órától kezdődőleg tartatnak meg. Kiegészítő és magánvizsgálatok aug. 31-én és szeptember 1-én és 2-án tartatnak. Felvételi vizsgálatok a beiratási napokon és idején lesznek. A pótló és teljes érettségi vizsgálatok írásbeli része f. évi szeptember 3., 4., 5. és 6-án, a szóbeli része szeptember 9-én. A főreáliskolában az évi tandíj, mely négy részletben fizetendő, 36 korona, a beiratási díj 10 korona 30 fillér. Szegény, de jó előmenetelű tanulók fél, esetleg egész tandíjmentességben részesülhetnek s még tankönyveket is kaphatnak. A székely fiuk havi 20—30 koronaért tisztességes jó ebédet kaphatnak az internátus konyhájáról. A

kedvezményekért az intézet igazgató-ságához intézett s szegénységi bizonyítvánnyal ellátott kérelemben kell folyamodni.

— **Székelyek és oláhok.** Ezen cím alatt lapunk 63. számában megjelent vezércikkelyünkre következő sorokat vettük: Tekintetes Szerkesztő ur! A »Székely-Udvarhely« folyó évi 63. számában megjelent »Székelyek és oláhok« című vezércikkelyre vonatkozólag tisztelettel bejelentem, hogy arra válaszat a legközelebbi alkalomra föntartom Történelmi adatokat kell gyűjtenem, hogy az említett cikkelyre méltó feleletet adhaszak Székelyudvarhely, 1905 augusztus 7. Kiváló tisztelettel Sándor István, gör. kath. esperes.

SZINÉSZET.

Heves Béla, az erdélyrészi első színikerület igazgatója, f. hó 10-én kezdette meg előadásainak sorozatát — nem 60, hanem — 42, illetve a zenészeket is beleszámítva — 50 tagból álló színtársulatával. Bemutatóul a »Cigánybáró« került színre.

»Fiatalos hévvel lépek a színigazgatói pályára« — mondja Heves előzetes jelentésében és mi az igazat megvallva, ettől a fiatalos hévtől többet vártunk, mint a mennyit a bemutató előadás nyújtott. Érzést, lelket kerestünk a »Cigánybáró«-ban és éppen ez volt az, amiből legkevésbé volt a bemutató előadásban. Nem mondjuk ezzel azt, hogy a szereplők között egyáltalában senki sem lett volna, aki elég jól játszik, de a nagy többség általában gyenge volt. A kar nem jó. Az első felvonás tömeg-jelenete nem erőteljes, a rendezés hézagos. A színház szinte kongott az ürességtől; egyszóval közönség, színész: egyik sem lehetett a másikkal megelégedve.

Pénteken »Kuruc Feja Dávid« c. történelmi drámát adták, elég gondos rendezéssel. Itt sem ártott volna több lélek és több melegség.

Tegnap pedig az »Aranyvirág« operette volt soron, amelyről következő számunkban emlékezzünk meg. Ma (vasárnap) »János vitéz« operette, holnap ugyanez, kedden »Börgeg« operette, szerdán »Annuska« vigjáték ujdonság Várady J. első felvétélével, zóna-árrakkal, csütörtökön »Ripp van Winkle« operette, pénteken »Bob herceg« operette, szombaton »Orpheus az alvilágban« operette megy. Lesz tehát bőven operette; pótolja a »Tarka Szinpad«-ot. Elismeréssel vagyunk ugyan az igazgató ur azon igyekezete iránt, hogy a legujabb élvezhetetlen operettek helyett a régieket veszi elő, de azt mégis tulságosnak találjuk, hogy az egész heti műsort operettekből állítsa össze. Vannak nagyon jó vigjátékok, színművek, drámák tessék azokból is egyet-kettőt előadatni.

LEGUJABB.

A vezérő-bizottság ülése.

A vezérő-bizottság csütörtökön d. u. 5 órától 9-ig ülést tartott Kossuth Ferenc elnöklete alatt. Az ülésen behatóan foglalkoztak a jelenlegi politikai helyzettel s különösen a törvényhatóságoknak a passzív bizottsághoz intézett kérdéseit tárgyalták. Ezekre vonatkozóan egy nagyobb nyilatkozatot szövegeztek meg, melynek rövid tartalma a következő:

Mindenekelőtt véleményt mond a vezérő-bizottság a kormány nyilatkozataira s kijelenti, hogy a törvényhatóságoknak nem kell a kormány megsemmisítő határozatára reflektálni. Semmi adózás nem bocsátandó a kormány rendelkezésére, tehát illeteket nem kell leróni s fizetési meghagyások ki nem bocsáthatók. A fogyasztási adók befizetendők, ellenben nem szabad a begyűlt összeget a kormánynak beszolgáltatni, hanem a községet illető rész levonásával gyümölcsözőleg helyezendők el az

így befolyt pénzek. A póttartalékok 8 heti kiképzésére és a tartalékosoknak szóló behívók kézbesítendők, ellenben semmi egyéb rendelet nem teljesítendő.

Végül buzdít a nyilatkozat az ellenállásra s biztosítja a tisztviselőket, hogy nem fogja őket cserben hagyni a nemzet. Ezután Justh Gyula, képviselőházi elnök kijelentette, hogy nem igaz az a híresztelés, mintha ő kijelentette volna, hogy nem veszi tudomásul a király elnapoló kéziratát. Ezután az ülés véget ért.

A kormány meghátrálása.

A hadügyminiszternek a kiszolgált katonák bentartására vonatkozó rendeletét általában a miniszterium meghátrálásának tekintik. Beigazoltnak látják, hogy a kormány a póttartalékosok behívásával teljesen kudarcot vallott és ezért kénytelen a kiszolgált katonák bentartását elrendelni.

Az első hazaáruló alispán.

Szatmár vármegye 60-as bizottsága csütörtökön ülést tartott, melyen megjelent a hírhedt Nagy Laci, a vármegye alispánja is. Kijelentette, hogy ő a vármegyének az adó- és ujoncmegtagadásra vonatkozó határozatát végre nem hajtja, mert azt törvénytelennek tartja. Ezután a bizottság óriási felzúdulásától környékezve távozott Kristóffy embere, az első hazaáruló alispán, aki ellen a 60-as bizottság javaslatot terjeszt a megyegyűlés elé, hogy ellene a vizsgálatot indítsák meg és állásától függeszték fel a méltatlan embert, mert közvetlen felettes hatóságának a köteles engedelmességet megtagadta.

IPAR ÉS KERESKEDELEM.

A fogyasztási szövetkezetek és a kereskedők.

A fogyasztási szövetkezetek folytonos terjeszkedése érzékeny kárt okoz a kereskedőknek, kik amúgy is küzdenek a válságos viszonyokkal.

A szövetkezetek jogosultságát tagadni nem lehet. Sok tekintetben elősegítik a szegényebb sorsúak megélhetését, s lehetővé teszik, hogy a kisebb fizetésű hivatalnok, a csekély keresettel bíró munkás mérsékelt áron jó és hamisítatlan élelmicikkekhez juthasson.

A míg tehát a fogyasztási szövetkezetek ebben a keretben mozognak, kifogást ellenük emelni jogosan nem lehet. Hiába panaszkodik e miatt a kereskedő: minden közhasznú intézmény egyesek kárát is okozza, a mivel azonban a köz, az általánosság nem törődhetik, mert ilyenképpen a legüdvösebb intézkedéseket sem lehetne életbe léptetni.

Am a kereskedők nemcsak azért panaszkodnak, hogy a fogyasztási szövetkezetek versenyeznek a vidéki kiskereskedőkkel, kiket ez a verseny végromlással fenyeget, hanem utalnak arra is, hogy e szövetkezetek, humánus céljuk szem elől tévesztésével, valóságos kereskedelmet folytatnak, melynek célja: az üzlet minél tágabb körre való kiterjesztése és minél nagyobb haszon elérése, a miben az állami támogatás oly hathatósan segíti elő őket, hogy a nagy adókkal és üzleti költségekkel megterhelt kereskedők nem vehetik fel e tisztán üzleti vállalatokkal a konkurenciát; — s ez a panasz csakugyan méltó arra, hogy megvizsgáltsék.

A fogyasztási szövetkezetek a szövetkezeti eszme egészséges és modern alapján létesültek, azzal a céllal, hogy kisebb tőkék csoportosításával és összegyűjtésével határt lehessen szabni a nagytőke hatalmas befolyásának. Tény azonban, hogy ma már a legtöbb fogyasztási szövetkezet maga is nagy tőkével rendelkezik és teljesen

elsajátította a nagytőkének ama kárhóztos szokásait, melyeket elensúlyozni feladata volna. Sőt vannak olyan fogyasztási szövetkezetek is, melyek kiterjedt üzleti forgalmukat annak köszönhetik, hogy ipari műhelyeket és gyárakat is létesítettek és ezeknek termékeit árusítják boldognak — boldogtalanak, — mindezt állami támogatás mellett!

Ez üzérkedés következtében, melyet rendszeresen hivatásszerű kereskedők folytatnak, a kereskedőtől elvonatik az a haszon, melynek reményében fáradoznak és költségekbe verik magukat.

A kereskedők kötelessége volna, hogy haszontalan panaszkodások helyett, önségely útján vetnének véget a fogyasztási szövetkezetek e ferde kinövésének, s visszaszereznek maguknak e jogtalanul elhódított működési teret Eziránti tevékenységüket a kereskedőknek természetesen arra is kell kiterjeszteniük, hogy a fogyasztási szövetkezetek állami támogatásának szabályozását eszközöljék ki.

Ha e működésükben, ebben az agitációjukban bölcse mérsékletet fognak tanusítani és nem fogják kívánni, hogy a fogyasztási szövetkezetek kinövésével együtt azoknak humánus rendeltetését is töröljék: úgy lehetetlen, hogy az sikerre ne vezessen és meg ne szabaduljanak egy veszélyes — mert egyenlően fegyverekkel küzdő — vetélytársától.

KÖZIGAZGATÁS.

Értesítés. A marosvásárhelyi községi közigazgatási tanfolyam igazgatójától 282—905. köz. tanf. ig. Belügyminiszter urnak 1901. év szeptember 14-én 100,000 szám a kiadott magas körrendelete alapján közhírré teszem, hogy a marosvásárhelyi községi közigazgatási tanfolyamra felvehető, a ki: a) a főgymnázium, főreáliskola 8 osztályát vagy ezen középtanodákkal egyenrangú más középfokú iskolát, vagy megfelelő katonai tanintézetet sikeresen végzett; b) az iskolai tanulmányok befejezése után valamely községi jegyzői (községi vagy körjegyzői, vagy rendezett tanácsú városi jegyzői) irodában mint aljegyző (segédjegyző, jegyző segéd) jegyzői irnok, vagy jegyzőgyakornok legalább egy évi gyakorlatot töltött; c) az állam hivatalos nyelvet szóval és írásban bírja; d) fedhetlen előéletű; e) tanfolyam hallgatási szándékát aug. 26 és 31-ik napja között az igazgatónál okmányainak bemutatása mellett szóval vagy írásban bejelenti. Az e) pontban meghatározott rendes határidőben jelentkezők felvételét a beügyminiszter engedheti meg. Az évi tandíj 40 korona, a mely összeg felévenként előre fizetendő. Szegénysorsu hallgatók tandíj elengedésben részesíttetnek. A tanfolyam hallgatók részére a mult 1904—5. tanév kezdetével tápintézzel egybekötött benlakás létesített. Ezen intézetben jó magaviseletű és előmeneteli szegény sorsu hallgatók 15 teljes ingyenes, 10 fél díjas helyen fűtés és világítással egybekötött lakást, reggeli, ebéd és vacsorából álló ellátást kapnak. A fél díjas helyért havi 20 K és az egész díjas helyért 40 K fizetendő. Marosvásárhely, 1905 június hó 5. Erődy Sándor, Marostorda várm. főjegyzője. a közs. közg. tanf. ig.

CSARNOK.

Szováta-fürdő.

Évenként megtörténik az, hogy az először idejött vendégek, telkeket vesznek, mert annyira megtetszik nekik a fürdőn a hely, hogy más években is itt akarnak nyaralni. Már az idén is több, mint tíz telket vásároltak.

A fürdő látogatottságáról tanusa-

got tesz, a július 20-án megjelent fürdővendégekről szóló nyomtatott kimutatás. 453 állandó és 696 fürdővendégről számol be, holott az igazi idény csak ezután kezdődött.

A nevezetesebb fürdővendégek a következők: Sándor János ny. államtitkár, Zeyk Károly és Komjáthy Béla képviselők, gr Bethlen Pál és Zeyk Dániel főispánok, Sándor Kálmán, Biró Vilmos, Veres Károly, Buday János táblabírák; Illyés Károly kuriai bíró, Cabdebó Géza ezredes, Kerner István operaházi karnagy, Gergely János kanonok, Vén András táblai tanácselnök, Maksay Kálmán gyárigazgató, Halogics Lyubomir alezredes, Dr Erődy Béla tankerületi főigazgató, Pongrácz Gyula min. oszt. főnök, Dr Kornhoffer Lajos törzssorv., Kőszeghi Sándor Pestm. főlevéltárosa, Hietsch Gusztáv, Dr Jákó János, Szekeres Albert, Hermann Antal, Dr Jancsó Benedek, Dr Hankó Vilmos, Keményffy Jenő, Dr Ürmössy Gyula tanárok Budapestről, Dr Jaurnik Nándor, Dr Rajner Ferenc, Kozma Gyula igazgatók Budapestről, Hlatky Miklósné Udvarhelyről, Bernolák Jánosné honv. hadbiztos neje Budapestről, Langer Adolfin és Gaál Sarolta polg. isk. tanítónők Udvarhelyről, Barcsay Károlyné Udvarhelyről, Gyerkes Mihály tanító Udvarhelyről. A nagy távolságról jöttek közül főlemlitem: Kancsuka Adolf gyáros Brassóból, Makray Gyula huszár százados Aradról, P. Nagy Arpádné postamesterné. Pogány Kornél és özv. Harmath Gergelyné Debrecenből, Muttonovich Károlyné Kalocsáról, Eleméri István huszár főhadnagy Nagyváradról, özv. Korpássy Menyhártné Szegedről, özv. Jakabovics Imréné Szabadkáról. Legtöbb vendég Budapestről jött, nem hiába írják a lapok, hogy Budapesten kétféle láz van t. i. Szováta és Fedák. Budapestről összesen 181 vendég nyaral és üdül Szovátaán.

Nagy akadályai a fürdő további fejlődésének, a már említettek kivül következők, melyeken okvetlenül segíteni kell, ha azt akarja a fürdő tulajdonos, hogy vendégeinek száma és ezzel jövedelme nagyobbodjék. Először arra kell törekedni, hogy vasuton egész Szovátaig lehessen utazni; másodsor, hogy meg kell határozni a fuvar árát Sóváradiig, Parajdig stb. továbbá fél és egész napra stb. mert így alkanak és ezzel az utas ügyességének és a fuvaros felfangjának, ravaszágának van kitéve a közönség. Kár volt az omnibusz közlekedést Sóváradról Szovátaára és viszont beszüntetni, mert egyes utas egy koronáért jöhetett Szovátaára, ellenben most három vagy négy K-t fizet egy kocsiért. Nagy baj, hogy nincsenek szezon fürdő-jegyek, most ennek következtében naponként kell jegyeket váltani, ami egyrészt kényelmetlen, másrészt zaklatásszerű. Sokkal egyszerűbb lenne egy vagy két hónapra, a család tagok száma szerint, bizonyos összegért szezon-jegyeket kiadni. A legnagyobb baj azonban az, amely miatt sok olyan vendég, ki először van Szovátaán, többé vissza nem jön és még másokat is az idejövételről lebeszél, az élelmi szerek évről-évre való aránytalan drágulása, másrészt, hogy még pénzért sem lehet egyes cikkeket kapni. Éppen a legfőbb élelmi cikkeket a legdrágábbak: egy liter tej 28 f, egy kiló marhahús 1 K 20 f, egy pár csirke 2 K 40 f stb.

Mészárszék csak egy van, de ez is inkább a fogadóknak szállit, mert hiszen ő is fogadót tart és ha kap is a közönség hust az drága és rossz. Ujabbán belátták ezen monopóliumszerű dolgok káros voltát és a Szovátaán állandóan lakó urak szövetkezetet alakítottak, mely egyrészt a szükséges vetélkedést földidézve, hivatott a mesterségesen felcsigázott árakat leszorítani másrészt a szükségletet kellően fedezni E célból arra kell törekedniök a villatulajdonosoknak, hogy a szövetkezetet többoldaluvá tegyék és éppen ezt szem-

előtt tartva a részvényesek közé kell lépniök.

Akkor a most még csemete szövetkezet virágzó, terebélyes és gyümölcsöző fává nő.

A fürdő igazgatóságának arra is vigyázni kell, hogy a prospektusban kinyomatott áraknál magasabbat az egyes vendéglősök a havonkinti ebédnél, vacsoránál ne követeljenek a vendégektől; továbbá az étlapon feltüntetett árakért olyan tisztességes adagokat adjanak, hogy az ne villásreggelire való kis adagoknak látszassék, mert bizony ilyen dolgok végtelenül elkészerítik a fürdőző közönséget.

Szóval úgy a fürdő igazgatóságának, valamint a villa tulajdonosoknak össze kell tartaniök együttesen arra kell törekedniök, hogy Szováta fürdőt, amely mindazon kellékekkel meg van áldva, mely hivatottá teszi, hogy világfürdővé emelkedjék, megszabadítsák azon akadályoktól, melyek fejlődésében hátráltatják.

Egy fürdővendég.

Politikai felelős szerkesztő:

Dr Hinléder Fels Ákos.

Társ-szerkesztő és laptulajdonos

Betegh Pál

Kiadja: Betegh Pál és Társai újságkiadó intézete.

3201—905. sz.

PÁLYÁZAT SEGÉDJEGYZŐI
ÁLLÁSRA.

Elhalálozás folytán megüresedett Udvarhelyvármegye székelykeresztúri járásba kebeleztet etédi segédjegyzői állásra ezennel pályázatot nyitok.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy az 1883. évi I. t. c., illetve az 1900. évi XX. t. c. 3 §-ához képest megkívánt minősítésüket, eddigi alkalmaztatásukat és erkölcsi magatartásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket folyó évi **augusztus hó 25-ig** hivatalomhoz annál is inkább nyujtsák be, mert az ezen határidőn túl érkezetteket figyelembe venni nem fogom.

Az állás 300 korona fizetéssel van egyelőre egybekötve, mely összeg később 1000 koronára fog kiegészíttetni.

A választás határidejét később fogom megállapítani.

Székelykeresztúr, 1905. jul. 26-én.

Főszolgabíró szabadságon

BIRÓ szolgabíró.

Legelősebb és legesinosabb nyomtatványokat készít Betegh Pál és Társai nyomdája Székelyudvarhely.

Kiadó lakás. egy szép udvari lakás, 2 szoba, konyha, kamara azonnal kiadó. Értekezhetni Rösler Károlynál Bethlen-utca 59.

3449—905. tkvi sz.

HIRDETMÉNY.

Bardoc község telekkönyvei birtokszabályozás (tagosítás) következtében az 1869. évi 2579 I. M. számú rendelet értelmében átalakítottak és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra, a melyekre az 1886. évi XXIX. t. c., az 1889. évi XXXVIII. t. c. és az 1891. évi XVI. t. c. cikke a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t. c. cikkben szabályozott eljárás a tkvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatosítottak.

E célból az át'akítási előmunkálat hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben **1905. évi szeptember hó 4-én** fog kezdődni. Ennélfogva felhivatnak;

1. az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazottjaik által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netalán észrevételeiket annál is bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyvek végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2. mindazok, kik a telekjegyzőkönnyekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a kiküldött bizottság előtt a kiüzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló esetleges okirataikat mutassák fel

3. mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírást az 1886. évi XXIX. t. c. 15., 18. §-ai és az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. 6. 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerelni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átruházó tkvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa; mert különben ez uton jogokat nem érvényesíthetik és a helyeg és illeték elen-

gedési kedvezményétől elesnek és; 4. mindazok, akiknek javára tényleg már megszűnt követelésekre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve; ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy a törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a helyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A királyi jásásbíróság mint tkvi hatóságtól.

Oklánd, 1905. évi július 28-án.

3-1 197

MATHÉ

kir albiró.

2207-905. ki sz.

ÁRLEJTÉSI HIRDETMÉNY.

A telekfalvi-sándorfalvi vicinális közuton Telekfalva község között a „Nagypatak”-on egy hid felépítése céljából f. évi augusztus hó 30-án d. e. 10 órakor hivatali helyiségembe versenytárgyalást tűzök ki.

Kikiáltási ár 1268 K 32 f, melynek 10 százaléka teendő le árlejtés előtt hozzám banatpénz gyanánt.

Tervrajz és költségvetés hivatalos órák alatt hivatalomban megtekinthetők.

Oklánd, 1905 július 29.

SZABADY, főszolgabíró.

Bükkfaeladási hirdetés.

A homoródalmási közbirtokosság B. ü. o. II. vgt 33. oszt. „Hájag” erdeje 131.4 k. holdján levő 30 cm. felüli bükkfát, annak előzetes becslés szerint, mintegy 6000 m³ mű és 12227 m³ tűzi és szénfát tesz ki, lövön az erdőben; H-almás községhezánál 1905 évi augusztus 24-én d. e. 10 órakor tartandó zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet igénynek becsáron felül eladja.

Kikiáltási ár 9668 korona.

Utóajánlatok nem fogadtnak el. Részletes becslés, árverési és szerződési feltételek a vargyasi m. kir. járási erdőgondnokságnál és alólrottinnál megtekinthetők.

Banatpénz a kikiáltási ár 10%-a. Kelt Homoródalmáson (Udvarhely megye), 1905. jul. 30.

Szabó István, b. elnök.

Monogram - pecsétnyomók.

bélyegzők, ruhajelző eszközök, bélyegző-festékek és állandó festékpárnák dobozokban, mindenféle jelző-készülékek, címtáblák legelőnyösebben kaphatók

Betegh Pál és Társa

könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedésben Székelyudvarhelyt, Kossuth-u. 15.

FIAM VÁSÁROLJ oly kereskedőknél, kik hirdetnek, mert ezek intelligensek és jól fogsz járnai.

FRANKLIN.

A MEGGAZDAGODÁSHOZ vezető ut, a nyomda-festéken keresztül vezet.

BARNUM.

A MIKOR A KERESKEDŐ pihen, helyette a reklám dolgozik.

CARNEGIE.

A „SZÉKELY-UDVARHELY”

hirdetése a leg-eredményesebb.

KÉRJEN

csak

Seller és Kary féle

legjobb tisztítószer minden lábbeléhez, fekete és sárga színen. Különösen ajánlható boxcalf, oscarica, chevreaux és lakkeipőhöz. Bécs, XI/II

Nyomatványokat a legszebb kivitelben készít
Betegh Pál és Társai könyvnyomtató-intézete

OLCSÓ és jó BUTOR

bevásárlási forrás.

GYARMATHY ISTVÁN

épület- és butorasztalosnál

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 40. sz. alatt

HERMANN GYÖRGY

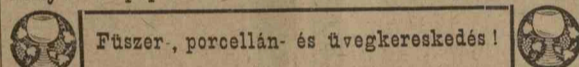
FESTŐ ÉS ARANYOZÓ SZÉKELYUDVARHELYEN
KOSSUTH-UTCA 16. SZÁM ALATT

Ajánlom magamat a műfestészet többféle ágában u. m. templom, arckép és díszleklapok, valamint címtáblák festésére. Főlvállalok új templomi berendezéseket régi oltárokat, szószékeket stb. kiújítok, festek és aranyozok, legszebb kivitelben és jutányos árban. Továbbá műkedvelő ifjaknak, kik a festészetben bevezető utmutatást óhajtanak nyerni, oktatást adok óránként egy korona díjért.

Uj iskolák felszerelése, meglévők kiegészítése, teljes irodabereendezések pontosan és legjobb kivitelben

Betegh Pál és Társa

könyv- és papírárukereskedésben Székelyudvarhelyt

Csodálatos olcsó a Borhegyi borvíz!

— Üvegenként csak 3 fillér. —

Ezen természetes ásványvizet kitünő eredménnyel használják: hurutos bántalmakban, idült hörghurutban, a gümőkór lerakódásának első stádiumában, a gyomor rendellenes működésében, a májműködés és epekészítés rendelleniségeiben, az epekövek eltakarítását szembe-tűnően könnyíti, a bélhurut minden nemében, a nyálkás aranyrben, hasszervi dugulásokban, huygkő képződéseiben, mézes huygárban, görvély- és mirigydagokban, angolkóros csontlágylás- és sorvadásokban. — A legkitünőbb üdőt ital, borral vegyítve páratlan! — Hetenkint háromszor friss töltés! — Raktári

SZENTPÉTERY GERGELYNÉL,

Székelyudvarhelyt

Kászoni Főkut vize 14 fillér!

Baross-forrás borvize 8 fillér

Thomassalakliszt

helyesen alkalmazva, minden növénynek legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágyája. Kivánatra szakmunkákkal és arajánlattel készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Teréz körut 3. sz.

a Thomassalakgyárak, Berlin, vezérképviselője a magyar korona országainak területén. Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre! Minden zsák ólomzárrel és tartalomjelzéssel van ellátva.

Rösler és Gábor vaskereskedése

„Az arany patkóhoz” Székelyudvarhelyen

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek szives tudomására hozni, hogy e napokban Székelykeresztúron, a Kossuth-terén fióküzletet nyitottunk.

Ajánljuk jól berendezett vasüzletünkben kapható styriai acélvassal és kőrifagerendelyvel ellátott miskolci váltókéinket jótállás mellett; mindenféle ekerészeket, legjobb faju acélkapát, kaszát, ásót, lapátot, csákányt, fejszét, 2, 3 és 5 águ acél villát, mindenféle ajtó-, ablak- és butorvasalásokat, acél szármokot, brassói portlandcementet, Hunyadi-vasat, sodrony és kovácsolt szeget, csavarokat stb. minden e szakmába vágó vasárakat legelőnyösebb árban és figyelmes kiszolgálás mellett.

Végül felhívjuk a tisztelt közönség figyelmét az első rangú gyárakból nagy választékban beszerzett többféle legjobb szerkezetű varrógépraktárunkra, melyek felelősség mellett igen előnyös árban, esetleg részletfizetésre is kaphatók.

A n. é. közönség becses bizalmába ajánlva magunkat s jóindulatu szives pártfogását kérve, kiváló tisztelettel

Rösler és Gábor Székelyudvarhely

fióküzlet Székelykeresztúron.

ÚJ VASKERESKEDÉS

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

férfi és női divat-áruháza

Székelyudvarhely, Batthyányi-tér 4. sz.

Ajánlja dusan felszerelt áruraktárát férfi és női ruhaszövetekben a legolcsóbtól a legfinomabbig, mindennemű ruházati cikkekben. Kész férfi és iskolás gyermekruhákban.

Férfi és női diszkalapok, cipők és nagy választék fehérneműekben, kitünő hazai gyártmányu vásznakban, asztalneműekben és butortakarókban, futószőnyegekben, nagy szőnyegekben.

Összes ruhadiszek, nap- és esőernyőkben nagy választék.

Szabó- és kárpitos kellékekben, bluzok és alsószoknyákban állandó nagy raktár.

Legolcsóbb árak!

Uj bőrdők a legnagyobb választékban

Szapponok, illatszerek, fogs- és ruhakeltek

Gyertyánty J. fiai vasnagykereskedésében Székelyudvarhelyen.
Gróf Roon-féle lábatlani Cementgyár **állandó nagy raktára páratlan jó minőségű román és portland cementből zsákok és hordókban legolcsóbb árakban.**

A csépeített gazdaközönség figyelmébe!

HÁROM KÉSZLET CSÉPLŐGÉPEMET

ajánlom az igen tisztelt gazdaközönség becses figyelmébe.

CSÉPELTETÉSEKET

bármikor a legkedvezőbb százalék mellett elvállalok. Tisztelettel

Fábián József Székelyudvarhelyt.

GŐZCSÉPLŐ KÉSZLETEK
KEDVEZŐ FELTÉTELEK MELLETT
ÜZLETEK IS KÖTTETVEK

AGRARIA

A SZAB. OSZTR. MAGYAR
ÁLLAMVASUT-TÁRSASÁG
RESZCZAI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁRÁNAK
VEZÉRÜGNÖKSÉGE.

NICHOLSON GÉPGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
GAZDASÁGI GÉPOSZTÁLYÁNAK
VEZÉRÜGNÖKSÉGE.

AZ
"AGRARIA"
HAZÁNKBAN AZ EGYEDÜLI IPARTERJESZTŐ VÁLLALAT,
MELY KIZÁRÓLAG MAGYAR GYÁRTMÁNYOKAT HOZ
FORGALOMBA.

"FONTOS!" ÁLTALÁNOSAN ELISMERVE!

A VESZPRÉM VÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET
KIÁLLÍTÁSÁN BEMUTATOTT
NYILVÁNOS SZÁNTÁSÉRT
NAGY ARANY ÉREMMEL ÉS DISZ-
OKLEVÉLLEL KITÜNTETVE.

PÁROS SORU VETŐGÉPEINK.
TULSZÁRNYALTÁK AZ IDEGEN
GYÁRTMÁNYOKAT
ARANY ÉREMMEL KITÜNTETVE.
MINDEN TALAJHOZ MEGFELELŐ VETÉSI
UTASÍTÁS = JUTÁNYOS ÁRAK =

SÜRGÖNY VAGY LEVÉLCZIM:
"AGRARIA"
BUDAPEST

ÁRJEJEGYKÜNK
MINDEN GAZDÁNAK FONTOS
TANÁCSADÓ ÉS KIVÁNTATRA
DUMENTESEN KÜLDETIK!

Szám: 1590—905. szb.

Árverési hirdetmény.

Kápolnásoláhfalu tulajdonát képező „Homoród-gyógyfürdő” folyó évi augusztus 30-án délelőtt 10 órakor a Kápolnásoláhfalu község házánál megtartandó nyilvános árverésen 1906. évi június 1-étől egymásután következő 3—6 évre, tehát 1909., vagy esetleg 1912. évi szeptember 1-ig haszonbérbe fog adatni.

Az évi haszonbérösszeg kikiáltási ára 9000 korona.

Az árverés szóval vagy írásbeli ajánlattal történhet; azonban köteles árvevő fél a kikiáltás ár 10 százalékát bántpénzül alólirott főszolgabíró kezéhez letenni, vagy írásbeli ajánlatához mellékelni s szóval vagy írásban kijelenteni, hogy az árverési feltételeket ismeri, azokat kötelezőleg elfogadja.

Utóajánlatok nem fogadtnak el.

A részletes feltételek alólirott főszolgabírónál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A fürdő hosszabb időre (25—50 évre) is bérbe adatik, ez esetben azonban a bérleti feltételek külön egyezkedés tárgyát fogják képezni.

A tulajdonos község a fürdőt esetleg örök áron is eladja.

Bővebb értesítés alólirott főszolgabírónál nyerhető.

Székelyudvarhely, 1905. augusztus 3.

199. 2—3

Dr Demeter, főszolgabíró.

Vezérszó: Minden darab szappan a SCHICHT névvel, tiszta és ment káros alkatrészekből.

SCHICHT-SZAPPAN

(„szarvas” vagy „kulcs” szappan)

a legjobb és használatban legolcsóbb, minden ruhanemű és mosási módszer részére

JÓTÁLLÁS: 25.000 koronát fizet Schicht György cég Aussigban bárkinek, aki bebizonyítja, hogy szappana a „Schicht” névvel, valamely káros keveréket 203 u. tartalmaz. 179

TANKÖNYVEK, TANSZEREK

A székelyudvarhelyi közép- és főiskolákban, a székelyudvarhelyi elemi iskolákban, valamint az udvarhelymegyei összes községi, állami és telekezeti iskolákban az 1905—906. tanévben használandó összes tankönyvek folyó hó 25-ik napjától kezdve kaphatók.

Nagy választék! **ISKOLAI NYOMTATVÁNYOK!!** Legolcsóbb árak!

Iskolai táskák, könyvszíjak, tolltartók, körzők, vonalzó, rajzdeszkák, rajztömbök, papírok, írópapírok, írkák, füzetek, naplók, palatáblák, kréták, író tollak,

ÖSSZES ISKOLAI CIKKEK LEGNAGYOBB RAKTÁRA

palavesszők, írónok, tollszárak, hegedők és felszerelések, hangjegy-papírok, festékek, tusok, tinták, fali táblák, segédkönyvek, térképek, szótárak, ifjúsági iratok, ajándéktárgyak stb. stb. Ráadásul ajándékcikkek! Nagy választékban, legolcsóbban árusít Ráadásul ajándékcikkek!

Betegh Pál és Társa könyv- és tanszerkereskedése
Székelyudvarhelyt, Kossuth Lajos utca 15 (a Budapest-szálloda mellett).

Nyomatott Betegh Pál és Társa könyvnyomtató intézetében Székelyudvarhelyt, 1905.